



кери апыры?

Жең өзүнү сыйдырмады.  
— Жок, дашы огурлајанлар көлмөлөрдү, халг дейла.



Бир күн Һүсејн Ариф Вагиф Сәмөдгүлжа Көңчөкү кедир. Орада бир-ики күн галайла бир соура машыла Газга Јола душоси огулар. Күчнелери долашып Көнд Тәсәүрүфаты Институтунун јанымдан кечөдө Һүсејн көрүр ки, башы шјапалы, али портфелли адамлар эле бир элдөн дашланып күчө илө кедирлер. Дөңкөлдөр биринде Һүсејн шөферин чјиниво тохууур.

— Салха.

Машына дајаныр. Һүсејн үзүнү Вагифо тутур.

— Вагиф, башына һаггы, бир вахт бу дөңмөдөн јүз чамыш чыхарды, бир алим. Инди бир чамыш чыхар, јүз алим.



Һүсејн гөлөм достларындан бириле көрүшүр вө һал-әһвал тутур.

— Но вар, но јох, атан нечөдир?  
— Чох саг ол, инди јахшыдыр. Јаман хөстөлөниши. Гап тәэјиги, үрөк бир-бирине ғарышмышы. Һөкмөлөр күчлө гурардылар.

Досту көлөјир ки, Һүсејн она үрөкдир-верчөк. Амма ғарибө «төскилик» өшкдир.

— Мөним башым ғарышым олур, сонра кишиле бир шеј олар, билмөрөм. Өлөндө, мүтлөг хабар вер.



Сөһөр тәздөн она кедөчөклөрине көрө ахшамдан јатмагы ғовра алырлар. Јава сојут кимин. Она көрөдө пончөрларин дад тахтасынла бағаларлар. Чарнајы аз олдугундан депмөдө, көбсин үстүдө јорган-дошөк төкүб јер салырлар. Һүсејнө чарнајыда јатмагы мәсләһәт көрүрлөр. О исе «бура јахшыдыр» — дејә һамыдан әввал курһакурла јаван собанын јанымдакы дөшөјин үстүгө узаныб јорган бурууур. Јолдашылары она дејир-дејә ки, «пончөрнин јанымда јатма, сојут олар». Һүсејн инданын донурлар.

Кечөдөн жејла кечмиш очулардан бири оянып, Һүсејнә сөслөјр.

— А шаир, зәһмәт олмаса, пончөрнин тахтасын араба бах, көр ишыглашмыр ки, сонра јатма ғаларың.

— Һүсејн тахтасы арајалыб бахыр.  
— Јох, һазо ғаралыглар, јыхыл јат. Ишыглашан кими өзүм сени галдырачам.

Арадан бир аз кечир, јизө кимсә ојаныр:

— А шаир, башына дөнуи, бах, көр ишыглашмыр ки?

— Һүсејн тахтасы арајалыб бахыр вө сәнгичо чааб көрер.

— Јох, һазо ғаралыгдыр. Јыхыл јат, ишыглашанда өзүм галдырачам.

Һүсејн јөндөн бүрүнүб јорганын алтында буздушур. Но гәдәр мүркүлдөјиндө тең хөбөри олмур. Сәс-күјө ојаныр вө тез тахтаны арајалыб бахыр:

— Ә, нө һај-һарај салыбсың, көр-мүрсуңүзү һазо ғаралыгдыр.  
— А шаир, дејсөң эле бутти кечали пончөрнин тахтасы ила палтар шкафын ганымысы долашып салыбсан.

— Еле шеј олмаса, — дејә тәүчүблөңир вө баша душур ки, кечө панчәрө авазинө башын шкафын ичине салыб бахырмыш. Тез ајаға дурүб палтарыны кейир. Төһ-гөһө чөкөн јолдашынын јанында өзүнү сыйдырмады.

— Ғарышың салмајың, нејәсәјсә, тахталар бир-бирине јаман охшайр. Ди, тез олуи, ишыглашмамыш кедөк.

Һава исе чөхдән ишыглашмышы.



Бир дөфө Назим Ахундов Көңчөдөн Вагифа, Мирзө Ибраһимовә эңк вурур. Академик иле бағлы исеә сорушур. Рәсим сөһбөти гуттарылды, сонра Мирзө Ибраһимов күлө-күлө дејир.

— Назим, достун Һүсејн Ариф дејир ки, Көңчөдө ферма ачыбсан. Һәр кәләң бир еркәк кәсирсән?

Назим динмир.

Бу сөһбөдән бир нечө күн сонра Һүсејн Назимә гоналг кедир. Назим ону әвөлжи кими чөх жөһрибәйлыгга ғарышыллар, ордан-бурдан сөһбөт өлбө зар-фатлашылар. Күнортуастыңо јахын Назим ону уузүз бир фөһлә јөмөкханасына апарыр. Вөзбулашлыг өриште шөрбәсы, бојат чөрек, бир аз да көј-көјортә көтир-көтир Шаирә буһлар ачыр. Үзүнү Назимә тутуб сорушур.

— Ва, кааб-зад олмајачағ?

— Јох.

— Нијо?

— Фермада лаһа Ғојун галмајыб, һамысыны кәсип јеминиң.

— Һүсејн һалмын поамур.

— Јахын өлбөб кәсип-јеминисн. Он-суз да һөкүмәт һамысыны өлмиләдөн алачадгы.



Бир күн Москвада Һүсејн Арифлә Назим Ахундов Сәмәд Вургуңун јанына кедирләр. Хош-беишән сонра Һүсејн Ариф јөнчө охујур. Шаир поеманы чөх бөјинир вө бирдән сорушур:

— Бу заман бураларда нө кәзирсән?

— Охујурам.

— Һарат?

— Аспиритурала.

Сәмәд динтөлә Һүсејнин үзүнү бахыр вө инаныр.

— Кет, атданмагыны дөльчөкә.

Һүсејн Сәмәд Вургуңу инандырмаға чалышыр.

— Валлаһ, дүз сөзүмдүр, Сәмәд гәзә, дисертсанјаман јарысыны да јазма-шам.

— Кимдөн?

— Фөрүх Јәзидән.

— Ә, ағлым башына јығ, сөндөн алим олар? Алим бах, бу Назим кимсиндир олар. Отурмагы бацарыр. Сен исе бир јердө ғәрар гута билмирсиң. Вахты иле мән дө дисертсатја јазырдым, Закирдән, Ики-үч фөслини дө ғаралашыман. Атдым, Кет шејрини јаз. Адам өмүрүнө өмрө әрчөлдөк.

— Баш үстә, Сәмәд гага, сабаһдан алимјини дашыны атырам.

